

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consilia Seu Responsa Juris

Schmalzgrueber, Franz

Augusta Vindelicorum & Ratisbonae, MDCCXL

Cons. XI. Applicationis Missarum. Hypothesis de Obligatione Primissarii ad applicandas Missas pro Fundatore, revocatur ad Thesin, & examinatur, an qui ex Fundatione obligantur ad R. P. Schmalzgrueber ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72287](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72287)

QUÆRITUR X.

Cum verò hoc singuli audire non possint, minùs singuli desuper edoceri, an in patenti scriptura hoc ad Ecclesia valvas, vel gazophylacium affigi debeas?

26. **R**esp. Non esse istud determinatè necessarium; quia plura sunt alia media. Satisfacturos tamen suscipientes Stipendia magis conscientia suæ, si in majoribus solennitatibus populus de modo, quo petitioni ipsorum offerentium Stipendia satisfieri solet, publicè moneatur. Imò ut ad notitiam omnium pervenire hoc possit, curandum omnino, ut ab Ordinario fiat brevis Declaratio, quomodo, & qua intentione legantur Sacra, hæcque in Programme descripta publicè affigatur ad valvas Ecclesiæ. Quòd si fideles sic edocti offerant tamen Stipendia, acceptari poterunt sine metu securarum tot perplexitatum,

ut in simili rectè docet P. Gobat. Tom.

1. *experiment. tract. 3. num. 598. & 599.*

imò hac subinde Declaratione facta, & promulgata, posset is, qui pecunias oblatas annotat, uno verbo à singulis offerentibus quærere, num consentiant in programma? quibus assentientibus, Stipendia oblata acciperet, nolentibus non acciperet.

27. **R**esp. Post Responsum ad Quæstia nobis proposita, tria alia in commune consulentibus occurrerunt.

DUBIUM 1. An non Parochus absque licentia Ordinarii suscipiendo onus Missarum perpetuum incurrerit Interdictum ab Ecclesia? Resp. Excusari posse per solam bonam

fidem: aliàs certa est affirmativa post Decretum sæpè citatum, quod suscipientibus onera Missarum perpetua absque licentia Superioris, Sæcularibus quidem in pœnam interdicit ab ingressu Ecclesiæ; Regularibus verò infligit pœnam privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinent, & inhabilitatis ad alia de cæteris obtinenda, vocisque activæ & passivæ, & hoc absque alia Declaratione ipso facto.

DUBIUM 2. Utrum statim legi debeant Sacra constituta pro specialiter necessitatem habentibus? Resp. Affirmativè, nisi hoc cedat in præjudicium cæterorum offerentium; nam fieri posset, ut pro specialiter necessitatem habentibus tot offerrentur Stipendia, ut cætera Sacra petita sub intentione communi differri deberent ultra tempus, quod ex intentione Stipendia offerentium præsumi potest: quo casu non essent acceptandæ novæ obligationes, dum debito tempore satisfactum fuerit obligationibus antiquioribus.

DUBIUM 3. Quo remedio occurrì in posterum possit, ut pro specialiter necessitatem habentibus Sacra maturari possint, & tamen interea eorum, qui cum intentione communi obtulerunt Stipendia, petitio non diu differri? Resp. Consultissimum fore, si qualibet hebdomada legeretur certus Sacrorum numerus, e. g. septem vel plura, pro ijs, qui cum intentione communi obtulerunt Stipendia; speciales verò intentiones pro necessitatem habentibus non acceptarentur plures, quam salvo illo priorè numero debito tempore exsolvi possent.

Hæc nostra supra Casum nobis propositum Sententia fuit, qua salvam omnino volumus opinionem sentientium meliora.

CONSILIUM XI.

De obligatione Primissarii ad applicandas Missas pro Fundatore.

SUMMARIUM.

Proponitur Facti Species.

1. Triplex est fructus Missa, universalis, specialis, & specialissimus.
2. An Beneficiarius iis diebus, quibus Missam dicere vi Officii, Beneficii, vel Fundationis debet, teneatur illam applicare ad intentionem Fundatoris?
3. Adducuntur Fundamenta affirmantium.
4. Deciditur pro parte negativa.
5. Resolluntur opposita.
6. An Beneficiari pro Sacrificio, quod vi Fundationis non tenentur applicare Fundatori, si

illud alii applicant, ab hoc Stipendium possint accipere? Fundamenta sententia negantis.

7. Respondetur affirmativè.
8. Solvuntur contraria.
9. Teneatur Beneficiarius aliquoties per annum pro Fundatore ex gratitudine sacrificare, & sæpius in Sacris suis illius, tanquam Benefactoris, specialiter meminisse.
10. Seqq. Declarationes & Restrictiones antiquæ obligationis ita debent intelligi, ut non imponatur novum onus.

FACTI

FACTI SPECIES.

Recta est anno Christi 1392. in loco celebri Sueviæ, Primiffaria, seu Beneficium pro prima Missa quotidie ibi dicenda ad Aram S. Georgii Martyris. Fecit Foundationem istam Fundator (ut ipsemet in Literis Foundationis testatur) in honorem DEI, B. V. & Sanctorum omnium, præcipue S. Georgii; in solatium suæ, Parentum, Posterorum suorum, & omnium fidelium animarum. Ita ad verbum Fundator in Literis Foundationis supra dictis: in quibus etiam eidem Primiffario imposuit. 1. Ut Parocho loci subesset, eum iuvaret, & veneraretur eo, quo Primiffarium decet, & oportet modo. 2. Ut in loco Beneficii sui personaliter resideat, & quotidie Missam dicat ad Aram S. Georgii M. 3. Ut hanc Missam dicat ita tempestive, ut etiam operarii, & alii homines, qui labori diurno vacant, illi interesse, & eâ absolutâ in tempore adhuc laboribus suis adesse queant. Factum est autem, ut per injurias belli Suecici reditus Beneficii hujus plurimum interciderint, ita ut nisi defectus per Missas votivas suppleatur, soli vix in sustentationem Beneficiati sufficiant. Hinc Ordinarius interrogatus, an onus quotidianæ Missæ nihilominus sustinendum sit? reposuit, & præcepit, ut deinceps Beneficiatus præter Missas diebus Dominicis, & Festis legendas, solum diebus Lunæ, Mercurii, & Veneris Sacrum ex obligatione faceret, in æstate quidem horâ 5. in hyeme verò horâ 6. quibus proin diebus idem Ordinarius declaravit, à Beneficiato Sacra votiva acceptari non posse. Dubitatum deinde est, an per Prohibitionem istam Votivarum simul etiam præciperetur applicatio Missarum, his diebus dicendarum, pro Fundatore: cujus Dubii Resolutio petita est ex Officio Vicariatus, & inde missa est 22. Decembris 1704. Declaratio, videlicet ex supra memorato Decreto omnino consequi, quòd Missæ illæ omnes, quæ signatis supra diebus Primiffario legendæ sunt, ad intentionem Fundatoris applicari debeant.

QUÆRITUR I.

An vi Foundationis Primiffarius quotidianam, quæ ibi præcipitur, Missam ad Aram S. Georgii M. dicendam, teneatur offerre pro Fundatore, applicando videlicet ipsi fructum specialem?

I. Dixi specialem; nam triplex communiter dividitur fructus Missæ: unus universalis, qui ex universali intentione Ecclesiæ applicatur toti populo Christiano. Alter specialis, qui applicatur ex intentione peculiari Sacerdotis, cui ipse voluerit. Tertius specialissimus, qui est proprius ipsius Sa-

cerdotis. Quæstio data solum procedere potest de secundo; nam tertium, ut communis Sententia habet, à se abdicare Sacerdos non potest; primum autem ex intentione sua Ecclesia applicat omnibus Christi Fidelibus. Ut clarius procedamus, à particulari ad universalem revocanda est Quæstio.

DUBITATUR proinde 1. An Canonici, Beneficiati, Parochi &c. iis diebus, quibus Missam dicere vi Officii, Foundationis, Beneficii, vel Præbendæ debent, teneantur illam applicare ad intentionem Fundatoris, & pro Fundatore? Dubium hic esse nullum potest, cum id Fundator in Literis Foundationis expressè petiit; tum enim voluntas illius sacrosancta esse, & impleri, quoad potest, sanctissime debet. Dubium igitur è tandem revolvitur, cum in Foundationis Literis nulla sit de applicatione mentio: quo casu acris est inter Doctores utrinque Controversia. Affirmativam propugnant

Barbos. de Offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 24. n. 28. & de Offic. Paroch. p. 1. c. 11. num. 6. Bonac. q. ult. p. 7. §. 2. n. 13. Pax Jordan. l. 4. tit. 1. n. 521. & 548. Gobat. tom. 1. tract. 3. de Sacrific. n. 494. cum aliis.

Fundantur 1. Quia Reditus à Fundatore ea intentione dantur, ut secundum ejus intentionem Sacrificium fiat: non igitur locus est fructum Sacrificii applicandi aliis. 2. Hanc suam intentionem plerumque Fundatores satis explicant, dum Beneficia fundando communiter dicunt, se id facere in solatium animæ suæ, Prædecessorum, & Posterorum suorum &c. 3. Adest Præsumptio: nam quisque præsumitur in dubio, meliore, quo potuit, modo sibi prospicere voluisse: igitur cum potuerit Fundator petere applicationem Sacri, meritò præsumitur sic voluisse: certè si fuisset interrogatus, utique respondisset, id se velle pro remedio animæ suæ. 4. Quia id communiter fieri consuevit: atqui ex communiter accidentibus fortissimum deducitur argumentum. 5. Si neque ratio, neque consuetudo obligationem istam probaret, adest autoritas Theologorum, qui,

ut Gobat l. cit. n. 479. testatur, casu quo de intentione præfigenda Missis Cappellani non constat, volunt esse applicandas animæ Fundatoris.

His tamen non obstantibus standum pro negativa sententia,

quam etiam defendunt Lug. de Erchar. D. 21. num. 23. Tambur. de Sacrific. Miss. lib. 3. c. 1. §. 3. num. 20. & seqq. Pellizar. tract. 5. c. 9. & omnes illi, quos infra allegabimus Num. 7. & habet sic praxis passim recepta.

Ratio est 1. Quia, ut rectè Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. l. 2. c. 17. n. 7.

in oneribus imponendis maxime servanda est regula: si voluisset, expressisset. Igitur quando

2.
Dubium 1.

3.
Rationes dubitandi.

4.
Resolvitur Dubium.

quando Fundator non expressit obligationem applicandi Missas pro se, eam recte praesumitur non voluisse. Illationi favet

L. quidquid adstringenda. ff. de V. O. ibi: quidquid adstringenda obligationis est, id nisi palam verbis exprimitur, omissum intelligendum est.

2. Ut ipse Barbosa, alias, ut supra dictum est, in conclusione ista contrarius, *de Offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 24. num. 23.*

docet, obligatio ad celebrandum, & obligatio ad applicandum sunt diversa. Igitur aliquis obligari potest ad celebrandum, quamvis non obligetur ad applicandum. *Ant. patet: potest enim Beneficium aliquod institui, & Beneficiatus vi hujus obligari ad dicendam certis diebus, & horis Missam praecise ob commoditatem populi, ob venerationem alicujus Sancti &c. 3. In obscuris respicimus, quod plerumque fieri solet.*

C. inspicimus. de Regul. Jur. in 6.

Et omnes sumunt argumentum a consuetis.

Menoch. de Praesumpt. l. 1. q. 18. n. 5.

Atqui plurima Beneficia, praesertim Primifaria; ita sunt instituta, ut ea habentes non teneantur applicare fructum specialem Fundatoribus, & si isti Applicationem velint, eam in Literis Foundationis expressè petunt. Igitur nisi Fundator expressis verbis hoc petat, non censetur Applicationem specialiter desiderare. 4. Si Sacrificii fructus specialis semper applicandus esset Fundatori, vel iis, in quorum commodum Missa dici debet, tunc vel id intelligendum esset etiam de Parochis, vel solum de Beneficiatis simplicibus: non de Parochis; nam hi, licet ex communi sententia non tantum diebus Dominicis, & Festis, sed quibusdam etiam aliis, e. g. bis vel ter intra hebdomadam obligentur Sacrum facere populo, tamen juxta pariter communem non tenentur iisdem diebus suis Sacri fructum applicare semper, sed ad summum aliquoties. Non de reliquis Beneficiatis simplicibus; quia aliqui, ut Canonici, Dignitates, Praebendae &c. Obligationem hanc quidem habent, sed in eum solummodo finem, ut certis diebus, horis, & locis occasio detur populo audiendi Sacrum: quae obligatio cum sit pretio aestimabilis, justissime pro ea accipitur Stipendium, licet onus applicandi fructum Missae sibi conjunctum non habeat.

5. Respondetur Ratio- nibus oppositis

Neque obstant Rationes oppositae. Ad 1. Respondetur, sufficienter secundum intentionem Fundatoris Sacrificium fieri, si fiat id eo modo, quo modo faciendum in Literis Foundationis praecipitur: quod autem quilibet Fundator velit sibi applicari semper fructum specialem Sacrorum, vi Beneficii à se Fundati legendorum, Quaestio facti est, & onus novum secum afferens Beneficiato, quae propterea aut ex verbis Foundationis erui, aut ex circumstantiis colligi debet: ex neutro autem haec obligatio applicandi Missam

R. P. Schmalzgrusber Consil. Tom. I.

colligitur. Ad 2. Argumentum, illud nimium probat; nam hujusmodi termini adhiberi solent etiam in Foundationibus Monasteriorum, Hospitalium, Stipendiorum, & in quibusvis Donationibus ad Causas pias, nec tamen idcirco Fundator credi potest, quod pro se offerri velit omnia Sacrificia, & orationes Religiosorum, Stipendiarios &c. Certum igitur videtur, eos terminos adhiberi posse etiam in Foundatione Beneficii, quamvis non petatur applicatio specialis Sacrificiorum vi Beneficii dicendorum. Ad 3. Contra praesumptionem ibi positam pugnat praesumptio *Num. 4. in Argum. 1.* expressa, quae, cum versetur in Materia odiosa, & onerante Beneficiarium, priorem enervat.

Cum conformis sit *c. odia. de R. J. in 6.*

Ad 4. Qui Applicationem Sacrificiorum vi Beneficii à se fundati dicendorum volunt, aut verbis expressis id solent petere, aut per circumstantias id satis significant. Ad 5. Hoc solum verum est, nisi vel ex verbis, vel ex circumstantiis Foundationis aliud quid colligatur. Ex eo autem, quod Fundator potuisset uti verbis expressioribus, & usus sit generalibus tantum terminis, satis colligitur, ad Applicationem faciendam obligare non voluisse. Caterum Authoritati T. T. contrarium sententium opponimus Authoritatem T. T. relatorum *Num. 4.* & referendorum *Num. 7.* cum efficacibus rationibus *Num. 4. cit. allatis.* Maneat igitur fixum, quod etiam Beneficiati, qui vi Foundationis ad certas Missas dicendas tenentur, non teneantur has applicare pro Fundatore, nisi aliunde obligatio haec colligatur; & consequenter poterunt illas, cui libuerit, applicare.

DUBITATUR 2. An Beneficiati pro Sacrificio, quod vi Foundationis non tenentur applicare Fundatori, si illud alii applicant, ab hoc Stipendium possint accipere? Negant, eo casu Stipendium à Parocho, vel Beneficiato posse accipi

6. Dubium 2. Rationes dubitandi.

Pax Jord. l. 4. tit. 1. n. 520. Barbosa de Offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 24. num. 28. & de Offic. Paroch. p. 1. c. 11. num. 11. Gobat tom. 1. tr. 3. n. 479. & 497. cum aliis.

Et pugnat pro hac sententia Declaratio Congreg. Cardin. super Decretum ab eadem 21. Junij 1625. jussu Urbani VIII. editum, ubi haec habentur verba: *Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione Beneficii, seu Capellania, Legati, seu Salarii, si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa utriusque obligationi satisfacere.* Videtur igitur supponere S. Congregatio, tum faciendum Sacrum ad mentem, & intentionem Fundatoris, neque Stipendium accipi posse. Longè clarior id adhuc elucet ex responso, quod eadem Congregatio die 9. Januarij, & 6. Febr. 1627. dedit Episcopo Tragurienti: *quarabat is, an Sacerdotes, qui nulla alia obliga-*

rione in Confraternitatibus, vel in Monasteriis Monialium celebrant, quam pro ornatu Ecclesie, vel ut Confratres, vel Moniales satisfaciunt precepto audiendi Missam, possint ultra Stipendium, quod recipiunt à Confratribus, vel Monialibus, aliud Stipendium recipere? & responsum est negative. Ex quo inferunt sententia hujus Patroni, etsi Primitiaria, vel aliud Beneficium institutum precise sit ad commoditatem populi, liberà relicta applicatione Missæ, cui voluerit Beneficiatus illam applicare, non tamen posse Beneficiatum aliud Stipendium accipere ab eo, cui sic applicaverit. Confirmatur ex alio Responso, quod eadem S. Congregatio dedit Parocho terre Ureeani Diocesis Fanensis 1. Septembr. 1629. Interrogabat is, an Parochi, quibus diebus ex proprio Officio, & obligatione tenentur Missam dicere, possint pro eadem Missa manuales elemosynas recipere? & respondit S. Congregatio, non posse. Probari sententia hæc etiam potest ratione: quia, ut apud omnes certum est, non potest Sacerdos duplex Stipendium adæquatum accipere, pro eadem Missa: acciperet autem, si præter redditus posset etiam manuales elemosynas accipere pro Missa, ad quam dicendam aliàs vi Officii, Beneficii, aut Præbendæ obligatur; nam redditus, quos Beneficiatus ejusmodi habet, verè sunt Stipendium pro Officio. Officium autem illius vel adæquatum vel partiale est dicere Sacrum certis diebus, & horis. Igitur dum redditus Beneficii sui capit, verè jam accipit Stipendium pro his Missis. Dum igitur præter redditus accipit pro iisdem Missis manuales elemosynas, accipit duplex Stipendium. Accedit, quia Stipendium Missæ datur in sustentationem Sacerdotis. Igitur pro ea Missa, pro qua sustentationem suam Sacerdos aliunde accipit, Stipendium amplius acceptare non potest; cum titulus sustentationis exigendæ cesset. Accipit autem sustentationem suam pro Missis ex Beneficii obligatione debitæ, ex redditibus Beneficii: Igitur etsi liberè eam applicare possit, cui voluerit, non tamen pro ea poterit Stipendium acceptare.

Satis gravia sunt ad speciem hæc Argumenta, sed non impediunt, quo minus ad hærendum sit oppositæ Sententiæ, quam etiam respiciunt

Suar. de Euch. D. 86. sect. 1. & 3. concl. 2. Alphons. de Leone de Jubil. p. 3. q. 20. n. 27. Fraxinell. de oblig. Sacerd. s. 4. concl. 4. §. 8. Homobon. de Exam. Eccles. p. 1. tr. 4. c. 13. q. 121. Joan. de Lug. de S. Euchar. D. 21. s. 1. n. 19. & seq. Qui ait esse communem. Barthol. à S. Fausto, tr. de Jubil. l. 1. q. 81. Ludov. à Cruce in expos. Bull. cruciat. D. 3. dub. 19. n. 22. Pellizar. tr. 6. Man. Regul. c. 3. n. 20. Luis. Turrian. p. 2. D. 31. dub. 16. ubi contrariam dicit procedere ex ignorantia, & esse contra praxim receptam.

Pro eadem sententia apud Suar. sect. 3. cit. stant S. Thom. quodl. 6. a. 10. Scot. l. 9. de Just. q. 6. a. 1. Navar. Summ. c. 23. n. 102. Gloss. & DD. in C. Clericos, l. 1. q. 2.

Cum his omnino dicendum, Canonicos, Beneficiarios, Parochos, quibus ex vi sui Beneficii, vel Præbendæ non est specialis obligatio applicandi Sacrificium pro aliquo, posse accipere Stipendium pro Missa. Prob. 1. pro novo onere, novaque obligatione, si nondum alicui debentur ex justitia, ratio ipsa naturalis permittit accipi pretium aliquod, vel saltem Stipendium: Sed inposito Casu novum onus, novaque obligatio applicandi Missam fulcipitur, quæ ut in Conclusione supponitur, nulli adhuc debetur; ergo &c. 2. Quod est argumentum Suarii, Beneficium datur propter Officium. Solum ergo obligat ad illud Officium, propter quod datur. Sunt autem duo diversa legere Missam certo tempore, & illam applicare. Igitur licet Stipendium quis habeat pro Missa certo tempore, loco, horâ dicenda, adhuc tamen aliquid accipere pro applicatione potest. 3. Si aliquis expresse diceret: Ego volo, ut possis recipere Stipendium ab alio, & offerre pro illo, perinde ac si à me nihil accepisses: nemo negaret, talem accipere Stipendium absque scrupulo ab eo posse, cui applicat Missam. Sed hæc omnia,

ut Lugo testatur l. cit. n. 23.

implicite dicuntur, quoties Capellano datur aliquid solum, ut celebret in tali loco, horâ &c. relicta illi Facultate applicandi Missam alteri: ergo ab hoc sine scrupulo recipere Stipendium potest.

Neque obstant fundamenta opposita. Ad Declarationem S. Congregationis

Lugo l. cit. n. 22. & ex hoc Pellizar. n. 27.

dicunt, eam non loqui absolute, sed solum in casu, quo Sacerdos aliàs tenetur non tantum ad Sacrum dicendum, sed etiam ad illud applicandum alteri: quo casu etiam secundum dicta certum est, non posse Stipendium accipi ad illud applicandum alteri; sed istud, non evenit in Casu nostro, ut in Conclusione ponimus. Et quidem quod Declaratio hæc ita intelligi debeat, ut diximus, ingeniose colligit cit. Lugo n. 23. ex eo, quod dubium, occasione cujus S. Congregatio Decretum hoc fecit, ortum sit ex §. 3. Decreti, anno præcedente ab eadem S. Congregatione editi de celebr. Missar. in quo præcipitur, ut tot Missa celebrentur, quot ad rationem attributa elemosyna præscripta fuerint (intellige à dante, ut postea declaravit S. Congregatio) aliàs ii, ad quos pertinet, sua obligationi non satisfaciunt; quin imò graviter peccent, & ad restitutionem teneantur. Quæ verba supponunt Stipendium Missarum retineri contra mentem, & voluntatem eorum, qui illud dederunt; aliàs enim restituere illud non teneantur. Unde sic argumentatur Lugo cum Pelli-

7.
Resolvitur
Dubium.

8.
Respondetur
Rationibus
oppositis.

Pellizario: solum ille contra Decretum S. Congregationis agit, qui Stipendium contra mentem illorum retinet, qui illud dederunt: atqui is, qui Missam, quam titulo Beneficii quidem, vel Præbendæ legere debet, sed libera illi voluntate relicta ad applicandum eam, cui voluerit, applicat alteri, & pro applicatione Stipendium recipit, neutrum Stipendium adversus voluntatem dantium retinet; nam utriusque voluntatem implet: igitur contra Decretum non agit; & consequenter dicendum, quod S. Congregatio Beneficiario, Capellano &c. non prohibeat absolute, ne ultra Stipendium, quod titulo Beneficii &c. recipit pro celebratione Missarum, aliud novum Stipendium accipiat pro earum applicatione; sed solum prohibet, ne Beneficiarius, vel Capellanus, qui ex Fundatione Beneficii, vel Capellæ applicare tenetur Sacrificium, pro eodem aliud Stipendium accipiat; cum sic alterutrum ex his Stipendiis retineat contra voluntatem dantis. Eadem responsio est ad duos sequentes textus. Ad Argumentum ex ratione, ut dictum est *Num. 7. Arg. 2.* aliud est obligari ad Missam dicendam certo tempore, loco, horâ pro commoditate alterius, & aliud obligari ad applicandum fructum specialem Sacrificii; nam hæc ab invicem separabilia sunt. Igitur casu, quo unum officium præstatur uni, alterum alii; cum utrumque sit Stipendio dignum & obligatio valde æstimabilis, pro utroque Elemosyna manualis capi à Sacerdote potest: & ita expressè docet

Pellizar. *rr. 6. Manual. Regul. c. 3. n. 20.*

Ad ultimum respondet

Lugo *cit. D. 21. n. 24.*

Sacerdotem primum Stipendium non accepisse in sustentationem, sed ut pretium laboris, & obligationis antecedentis, qua obligatur, ut sit tali tempore, & loco promptus ad celebrandum; quæ obligatio est onus pretio dignum: postea verò accipit pro oblatione Sacrificii non pretium, sed Stipendium ad sustentationem modo explicato. Neque obstat, quod aliunde sustentationem jam habeat; sicut enim Clericus, etsi dives aliàs sit, & Stipendio ad sustentationem non egeat, non tamen idcirco prohibetur petere, & recipere Stipendium pro celebratione Missarum; ita & is, qui ex redditibus Beneficii sustentationem habet, non tamen vetatur pro applicatione Missarum sibi libera Stipendium petere, & acceptare. Ex his patet, quid respondendum ad Quæstionem primam propositam.

9.
Decisio
Quæstionis
1.

DICENDUM nempe, Primissarium vi Fundationis non teneri ad applicandum fructum specialem Missarum suarum Fundatori: consequenter liberum eidem erit Missas illas applicare, cui voluerit, & ab hoc etiam Stipendia recipere. Dixi vi Fundationis: nam gratitudo omnino exigit, ut aliquoties per annum pro Fundatore sacrificet, & sæpius etiam in

R. P. Schmalzgrueber Consil. Tom. I.

Sacris suis specialiter illius, tanquam Benefactoris sui, meminerit: imò ex communi T. T. Beneficiati ad hoc tenentur obligatione stricta. Pars 2. Conclusionis, qua permittitur eidem acceptare Stipendium pro Missis, quas aliàs titulo Beneficii sui debet dicere, sequitur, ut à *Num. 6.* diximus, satis clarè, modò probetur, Primissarium non obligari ad applicandum fructum Missarum suarum specialem pro Fundatore. Hoc autem ostendi videtur satis efficaciter hoc Argumento. Nam si Primissarius obligaretur ad applicandum fructum specialem Missarum suarum Fundatori, ad hoc obligaretur vel ex obligatione omnium Beneficiorum Fundationi insita, vel ex obligatione speciali, quæ erueretur ex Literis Fundationis specialiter factæ pro prima Missa, seu Primissaria Quæstionis? primam obligationem non dari satis ostensum est à *Num. 2.* Ubi diximus, nisi aliud ex Literis Fundationis constet, Beneficiatos etiam eos, qui onus certa Sacra dicendi habent, non hoc ipso teneri ad applicandum Sacrorum illorum fructum specialem Fundatoribus. Difficultas igitur solum restat, ut ostendatur, quòd ad ejusmodi applicationem etiam non teneatur ex obligatione speciali, quæ erueretur ex Literis Fundationis specialiter factæ pro Primissaria Quæstionis. Sed neque hanc dari, satis evinci videtur his rationibus. Nam 1. Vi Fundationis obligatio non est imposita Primissario, quæ nulpiam in Literis Fundationis, ab Ordinario confirmatæ, est expressa: atqui obligatio hæc Missarum fructum specialem quotidie applicandi pro anima Fundatoris nulpiam exprimitur in Literis Fundationis. Nam in his solum dicitur, *ad DEI, DEI paræ, & omnium SS. Cultum, ad salutem anima propria, suorum, & omnium Fidelium vivorum, & mortuorum &c. Altare novum S. Georgii in Ecclesia E. cum Primissaria perpetua, quotidiana &c. fundatum esse.* Quæ verba generalia sunt, & adhibentur in quibusvis Fundationibus Monasteriorum, Hospitalium, Stipendiorum, & aliis Donationibus, vel Dispositionibus ad Causas pias: ubi tamen clarum est juxta omnes, quòd per hæc verba Religiosi ad Sacrificia sua, & Hospitalarii, vel Stipendiarii ad preces omnes non obligentur, solum & unice applicandas pro Fundatore. 2. A consuetis, ut *Num. 4.* dictum est, argumentum sumitur ad alia controversa: atqui vicinorum locorum Primissariæ, prout ab inductione ostendi posset, licet simillima verba in Fundatione expressa habeant, & minora onera, redditus autem majores, vel saltem pares, non tamen agnoscunt obligationem aliam, quam celebrandi Sacrum diebus constitutis, retenta sibi libertate applicandi Missam, cui libuerit: ergo &c. 3. Si verba Fundationis suprâ dicta inducerent obligationem applicandi Sacra pro Fundatore, applicatio hæc facienda esset non tantum animæ Fundatoris, sed omnibus ex ejus Familia, imò

cunctis fidelibus vivis, atque defunctis; nam istorum omnium meminit Fundator *cit. loco*. Sequela videtur incredibilis; sic enim Fundatori exigua pars specialis fructus obveniret, maxima verò pars in alios redundaret; nec Primissarius Fundationi satisfaceret, si fructum specialem applicaret soli Fundatori. 4. Ex verbis suprà dictis aliud nil colligitur, quàm, quòd Fundator hac sua Fundatione voluerit promovere Gloriam DEI, & salutem suam prospicere: atqui hoc ipso, quòd Fundationem perpetuam, atque adeò piam fecerit; quòd opus est valde gloriosum DEO, & meritorium Fundatori, jam promovit DEI Gloriam, & salutem animæ suæ sufficienter consuluit. 5. Ex duobus finibus à se invicem separabilibus, quorum unus clarè exprimitur in Literis Fundationis, alter ne obscurè quidem innuitur, potiùs à Fundatore videtur intentus primus, nullo autem modo secundus: atqui duo sunt omnino fines, & obligationes diversæ atque à se invicem separabiles, obligari ad Missam quotidianam dicendam, ut Parochiani commoditatem habeant hanc audiendi; & obligari ad eam offerendam pro Fundatore; & primi Fundator meminit, non secundi: Igitur non videtur ab eo petita fuisse applicatio, sed intenta solum commoditas populi, ut consulatur communitati, in qua cum omnes solenni Officio interesse non possint, aliis plurimos Sacrificii fructu oporteret carere. 6. Si daretur vi dictorum verborum obligatio applicandi Sacra in Fundatione præscripta pro Fundatore, eam agnovisset Celsissimus Ordinarius, & in Literis, in quibus confirmat factam Fundationem, declarasset, sicut alia declaravit circa modum, quo se Primissarius circa Parochum loci gerere, eundemque juvare debet; est enim res maximi momenti, & ut vidimus, vi verborum Fundationis saltem dubia: atqui in Confirmatione sua Celsissimus nihil de applicatione Sacrorum movit, sed præcisè laudat hoc opus tanquam ad promovendum DEI honorem & animarum salutem valde proficuum: Igitur Signum est, quòd obligationem istam non agnoverit, & consequenter, quòd ea vi Fundationis non reperiatur.

QUÆRITUR II.

Ad quid teneatur Primissarius vi Decreti ex Officio Vicariatus 1687. dati?

IO.

PER hoc Decretum fit reductio obligationis Missæ quotidianæ ad Missam præter Festa, & Dominicas ter solum dicendam infra hebdomadam. Duo porrò circa Quæstionem hanc Dubia formari possunt. 1. An Primissarius prædictis diebus vi Decreti istius teneatur offerre Missam pro Fundatore, illi applicando fructum specialem? 2. An,

& quomodo iis diebus vi præfati Decreti prohibeantur Missæ votivæ? Supponimus autem hic potestatem, quòd Ordinarius, præfertim in partibus ab Urbe remotioribus, possit, ubi necessitas istud exigit, reducere Missarum onera ad legitimum, & reductibus respondendum numerum; hæc enim per Jus commune

C. cum accessissent. de Constitut. c. nos quidem. de Testam.

Ordinariis aperte conceditur. Et licet potestatem hanc Congregatio Cardinalium Decreto, jussu Urbani VIII. edito, iisdem sustulerit, potest tamen hæc lex, sicut aliæ positivæ, præscriptione tolli. Et sic præscriptione sublatam vult

P. Gobat, *tr. 3. n. 591.*

in Diocesi Constantiensi: & fortè sic factum est etiam alibi; cum sic videatur habere praxim. Unde Gobat *cit.* monet, non esse movendum à Confessario scrupulum Capellano, qui hac in re stat vel expressa, vel tacita ordinatione sui Superioris. Igitur

DUB. I. An Primissarius vi Decreti ex Officio Vicariatus, ut suprà dictum est, editi, teneatur Missam diebus Dominicis, Festis, & singulis feriis 2. 4. & 6. dicendam offerre pro Fundatore, & applicare quoad fructum illius specialem? Rationem dubitandi faciunt Literæ Illustris cujusdam Personæ ad R. D. Primissarium datæ, in quibus sæpius repetitur (quod etiam plures testantur) defunctum Primissarium oretenus à Reverendissimo Episcopo obtinuisse hanc gratiam, ut locò trium dierum duobus tantum intra hebdomadam obligaretur ad Sacrum dicendum pro Fundatore. Igitur supposuit Celsissimus, prædicto Decreto impositam obligationem fuisse Sacra præscripta applicandi pro Fundatore. Sed hoc non obstante Respondendum negativè. 1. Quia Decretum hoc, ut ex tenore illius colligitur, est favorabile, & gratiosum. Igitur non potest credi, quòd onus voluerit imponere, quòd prius vi Fundationis Primissario non incumberebat. Ostendimus autem, ex Literis Fundationis non posse colligi hanc obligationem applicandi fructum Missarum istarum Fundatori, ut ex *Num. 9.* patet. Ergo non est præsumendum, Officium Vicariatus voluisse hanc obligationem imponere. Conf. Non est Decretum favorabile, sed onerosum, quòd onus minus mutat in majus. Tale esset Decretum istud, si præscripsisset, ut locò quotidianæ Missæ applicandæ ad libitum à Primissario, cui voluerit, Missæ quidem ter solum intra hebdomadam dicendæ essent, sed omnes applicandæ pro Fundatore; nam libertatem eas applicandi tolleret, quam Literæ Fundationis permittunt. 2. Si esset aliqua ratio, quæ probaret, Primissarium illis diebus, qui suprà memorati sunt, teneri ad applicationem fructus ex Decreto Officii Vicariatus, esset ista, quia illo Decreto prohibe

II.
Dubium I.

Resolutum

prohibetur Primissario, ne Missas votivas acceptet: atqui, ut infra videbimus Num. 12. Decreto hoc Missæ votivæ simpliciter non prohibentur; & etsi prohiberentur, Applicatio tamen fructus posset adhuc esse libera; nam obligatio applicandi fructum, & obligatio non accipiendi Missas votivas sunt diversæ, & à se invicem separabiles: ergo. Neque dicas, sic Decretum fore frustraneum, & nihil decernere; nam adhuc utile est: credibile enim est, nec vana videtur suspicio esse, aliquem ex Prædecessoribus Primissariis ob Reditus, per bellum Suecicum valde imminutos, hanc gratiam petivisse, ut onus Missæ quotidianæ etiam ad liberam applicationem legendæ imminueretur, & sic occasio foret per Missas votivas alibi, & in vicinis locis fortè legendas, & acceptum inde Stipendium, resarciendi defectum reddituum per injurias belli Suecici sic imminutorum: in cujus proin petiti, utpote valde justis, gratiam statutum videtur, ut Primissarius loco Sacri quotidiani præter Dominicas, & Festa solum ter in Ecclesia Parochiali teneretur dicere, reliquis diebus libertatem haberet Sacrificandi, ubicunque vellet. 3. In sæpè dicto Decreto solum fit mentio de dicenda statis diebus Missa in Ecclesia Parochiali, nihil autem dicitur de ea applicanda ad certam intentionem, cujus rei, utpote maximi momenti utique meminisset in hoc suo Decreto Officium Vicariatus; cum viderit, Sacrificare statis diebus, & Sacrificare ad intentionem esse duo valde diversa, & quæ separabilia sint, ac sæpè etiam separantur. Igitur cum nihil de Applicatione dicat, non agnovit obligationem illius faciendæ. Conf. Cum obtinetur finis Decreti, dicendum est, satisfieri Decreto: sed finis sæpius dicti Decreti est, ut prædictis diebus in Parochia Primissaria certò habeatur Missa manè legenda à Primissario; nam idcirco determinavit Ordinarius prædictos dies: & hic finis obtinetur totus, etsi Missæ illæ pro Fundatore non applicentur: ergo &c. Neque obstat ratio dubitandi allata in contrarium; facile enim contingere potuit, ut testes illæ, (solæ enim allegantur fœminæ) verba Dom. Primissarii p. m. non satis perceperint, & obligationem ad solum locum male confuderint cum obligatione dicendi Sacra pro Fundatore. Deinde in contrariū pugnare videtur mos observatus à suprâ dicto Prædecessore Primissario, qui ut Schedulæ, in quibus dicta à se Sacra accuratissimè annotavit, post mortem ejus relictæ testantur, solum die Dominica celebravit pro Fundatore: quod sanè, utpote Sacerdos probus, & optimæ conscientiæ non fecisset, sed plura Sacra applicasset, si vi Decreti, sibi probe noti, ad hoc obligatus fuisset. Certè, si quis contenderet, vi hujus Decreti decerni obligationem applicandi Sacra in eo imperata pro Fundatore, contra eum optime probari posset, illud Decretum sub- & obreptitium esse; cum enim nemo imponere obligatio-

nem Beneficiato possit, quam Fundator non imposuit; Fundator autem in instituta à se Primissaria obligationem Sacra applicandi non imposuerit, necessario sequitur, quòd Decretum decernens hanc obligationem ex mala informatione processerit, & errore, quod ipsum sub- & obreptitium facit. Hæc omnia confirmantur ex Literis, quæ reperiuntur ab Officio datæ, cum Primissaria Quæstionis post bellum Suecicum fuit denuò restituta, ubi declaratur, Primissarium deinceps obligari ad quatuor Sacra dicenda qualibet hebdomada: ubi notandum, usurpari terminum *dicenda*, non *applicanda*, quæ duo, ut diximus, sunt diversissima.

DUBIUM 2. An, & quomodo vi sæpius memorati Decreti prohibeantur Missæ votivæ? Videntur absolute, & simpliciter prohiberi; nam clara sunt Decreti verba: *Wit hin an solchen Tågen keine andere Votiva Sacra anzunehmen befugt seyn solle.* Nec immeritò; nam sicut Sacerdos non potest Missam legere in alio loco, vel Altari, quam Fundator, vel offerens Stipendium velit, ita nec aliam Missam, quam quæ ab iisdem petitur, ut communis

cum P. Laym. l. 5. tr. 5. c. 1. n. 15. habet. Videtur autem Fundator intendisse, ut diceretur à Primissario Missa diei currentis: quod inde videtur erui; quia Fundator, ut ex Literis Foundationis liquet, hæc sua Foundatione intendit præcipuè promovere devotionem; consequenter etiam fructum fidelis populi. Atqui Missa diei currentis, & quæ secundum Ecclesiæ ritum præscribitur, ob speciales Orationes, & Collectas necessitatibus communibus magis adaptatas, & alia, magis prodest *ministerialiter*, vel *specialissimè*, ut loquuntur, quam Missa votiva, quæ tota necessitatibus particularibus adaptatur. Igitur non hanc, sed illam videtur intendisse Fundator. Bona hæc quidem conjectura est; sed quia versamur in materia odiosa, quæ onus imponit, non convincit intentum. Fructum & suum, & populi intendit Fundator, sed non utique omnem illum, qui simpliciter intendi posset; aliàs dici deberet, Primissarium vi Foundationis obligari ad applicandum Fundatori, & populo etiam fructum specialem. Igitur videtur solum illum intendisse fructum, quem audientes percipiunt ex quovis Sacro, quique illis ex communi intentione Ecclesiæ aliàs applicari solet; hunc autem percipiunt ex Missis etiam votivis. Quod additur de Orationibus, & Collectis, quæ in Missis votivis adaptantur magis necessitatibus particularibus, non procedit in omni votiva Missa: nam sæpè dicuntur Missæ votivæ de Sanctis, ubi retinentur Orationes, & Collectæ, quæ aliàs in Festis illorum dici solent. Quòd autem in istis etiam applicatio fructus maxime fiat pro necessitatibus particularibus, suppositis hæcenus dictis nihil impedit; nam fructus universalis manet omnibus, specialis vero solum applicatur personis particularibus,

I2.
Dubium 2.

Resolvitur.

quod etiam fit in Missis non votivis. Videtur igitur nec Fundator voluisse, ut quotidie diceretur Missa diei currentis: nec Officium Vicariatus, cum merito præsumatur non voluisse imponere novum onus, quod per Fundatorem impositum non est, sed potius diminuere, simpliciter intendisse, ne Primissarius susciperet præscriptis diebus ulla Missas votivas: sed Decretum hoc merito colligitur, eatenus has prohibere, quatenus obessent fini Primissariæ sic institutæ. Hujus autem finis, ut sæpe diximus, est, ut Parochiani in loco Primissariæ tum Dominicis & Festis, tum aliis etiam diebus infra hebdomadam haberent occasionem in sua Parochia audiendi Sacrum: cui fini solum obesset, si Primissarius iis diebus, quibus in Parochia eum Sacrificare oporteret, ad Sacra votiva dicenda excurreret aliò. Igitur Decreto sæpius memorato Missæ votivæ non simpliciter prohibentur, sed cum addito, ne dictis diebus suscipiantur dicendæ alibi. Et hoc videntur significare verba Decreti *neine andere* Votiva,

QUÆRITUR III.

Quomodo intelligendum sit Rescriptum, quod ad Quæstum Primissarii super dubio de Applicatione Missarum 22. Decemb. 1704. ex Officio Vicariatus emanavit?

13.

Rationem dubitandi faciunt verba *ad intentionem Fundatoris*. Unde inferri videtur, Sacra illa, quæ ex obligatione à Primissario dicenda sunt, applicanda pro Fundatore, & iis, quibus Fundator ea applicari voluit. Et ita quidem verba illa interpretari oporteret, si in sensu obvio, & vulgari accipienda essent. Sed merito præsumitur Reverendissimus D. Vicarius Generalis sensum istum non intendisse; siquidem, cum ostenderimus, nec vi Fundationis, nec aliunde Primissarium obligari ad Missas præ-

scriptas applicandas pro Fundatore, Rescriptum hoc sic niteretur errore, & persuasione falsa impositæ à Fundatore obligationis, quæ non est imposita, & sic ob- & subreptitium censi merito deberet. Cum igitur istud prudenter præsumi nequeat, recurrendum est ad interpretationem latiore, quam verba illa patiuntur, & dicendum, verba illa *ad intentionem Fundatoris* aliud nihil sonare, quam *juxta mentem Fundatoris in Literis Fundationis expressam*. Neque frustra hoc dicitur; nam Rescriptum hoc se refert ad Decretum ex eodem Officio Vicariatus 1687. datum. Igitur solum declarat obligationem eo Decreto impositam: Decreti autem illius, cum, ut diximus, favorabile, & gratiosum sit, mens non fuit novum onus imponere, quam quod impositum per Fundatorem est. Nuppiam autem ex Literis Fundationis patet, quod Fundator aliam obligationem imposuerit Primissario, quam ut diebus à se præscriptis, in Ecclesia Primissariæ, & in Altari S. Georgii, ad eò tempestivè Missam diceret, ut Parochiani illi interesse possint, nec tamen à laboribus suis impediuntur. Igitur si hoc præstet Primissarius, & Fundatori, & Decreto, & Rescripto Officii Vicariatus plenissimè satisfaciat. Missam autem, quam præscriptis ab Ordinario diebus legerit, applicare quoad fructum specialem poterit, cuicumque libuerit. Aliquoties tamen per annum, ut supra monuimus, decebit, imò juxta communem Theologorum tenebitur Missam (ubi ubi voluerit) quoad fructum specialem offerre pro Fundatore; nam hoc commune est omnibus Beneficiis, & gratitudinis ratio expetit: & similis obligatio juxta pariter communem etiam est in Parochis, ut aliquoties per annum offerant pro suis ovibus.

Hæc nostra super Casum propositum Sententia fuit, quæ salvam omnino volumus opinionem sentientium meliora.

